

med flyvehavre. Det er jo ikke så lang tid siden, vi har lavet en ny lovgivning om flyvehavre her i Folketinget, og det er en gammel lov, så vidt jeg husker, er den helt fra 1917, men landmændene skal altså stadig væk sørge for, at det her ukrudt ikke flyver ind over andres marker. Den lov giver altså også uden retskendelse myndighederne adgang til at gå ind på markerne.

Så læste jeg i en artikel i Landsbladet, der har lavet en undersøgelse om det her, at 72 pct. af alle landmænd faktisk finder den undersøgelsesmetode i orden, for her er det nemlig i landmændenes egen interesse, at der ikke er flyvehavre på markerne. For at undgå det er det med andre ord nødvendigt – i gåseøjne – ikke at krænke ejendomsretten, men at gå ind på ejendommen.

Vi mener overordnet ikke, at den enkeltes retssikkerhed i Danmark er truet – langtfra – men der må naturligvis ikke herske den mindste tvivl om, at borgernes retssikkerhed er garanteret, og at reglerne skal administreres på en ordentlig måde. Efter vores mening skal vi indtænke beskyttelse af naturen i vores handlinger i langt højere grad, end vi gør nu, men vi skal samtidig bevare balancen mellem den enkeltes ret og retsfølelse og almenvellet.

Det Radikale Venstre er glad for, at Folketinget er enig om den dagsorden, vi vedtager.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Af tidsmæssige grunde har jeg bedt om at få lejlighed til at komme med nogle bemærkninger i anledning af fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg, som jeg fandt vigtigt. Lad mig i øvrigt sige, at jeg synes, det er godt, at sagen bliver taget op, at man drøfter det under det arbejde, der skal være om redegørelsen inden årets udgang, og at vi får taget den her problemstilling op, som naturligvis må optage alle. Når der er mere end 100 love, som udtrykkelig fraviger grundlovens hovedregel, ja, så er det selvfølgelig noget, vi må være opmærksom på. At især en del af lovgivningen stammer fra EU-lovgivningen og fra Landbrugs- og Fiskeriministeriets område, gør jo ikke, at det ikke er en vigtig problemstilling.

Den offentlige tilskudslovgivning og hele EU-retten er en vigtig baggrund for alle de regler, vi har her. De nødvendiggør næsten ligefrem, at de administrerende myndigheder kan foretage kontrolbesøg hos de personer og virksomheder, som modtager støtte, og så er det, at man stiller spørgsmålet – og det var sådan, jeg oplevede fru Birthe Rønn Hornbech – om man

ikke også på disse områder blot generelt kunne stille krav om retskendelse, når man skal ud og kontrollere tilskudslovgivning i EU og andet, for så ville der jo ikke være nogen betænkeligheder overhovedet i forhold til grundlovens § 72.

Det spørgsmål har været behandlet af et udvalg, der havde professor, dr.jur. Bent Christensen som formand, og det afgav betænkning i 1985. Udvalget gjorde opmærksom på, at langt de fleste lovbestemmelser på dette område var begrundet i et behov for at foretage kontrol, ofte en stikprøvekontrol.

Ifølge sagens natur er det svært at opstille betingelser for, hvornår det enkelte kontrolindgreb må foretages. Udvalget anførte derfor, at et krav om retskendelse derfor ofte ville være et unødigt omsvøb, der ville belaste domstolene med unødige sager og svække forvaltningsmyndighedernes kontrolmuligheder, uden at der reelt var vundet noget i retssikkerhedsmæssig henseende.

Med andre ord: Hvilke formål tjener det at stille krav om retskendelse, når domstolene reelt ikke har noget at tage stilling til? Hvad er det for kriterier, domstolene skulle efterprøve? I realiteten ville det jo ikke være andet end at påse, at det var den rette kontrolmyndighed, som havde fremsat begæringen. Et ubetinget krav om retskendelse i sådanne situationer ville derfor meget let forekomme formalistisk, og domstolenes såkaldte prøvelse ville i realiteten få karakter af en slags skueproces. Det bør vi naturligvis ikke inddrage domstolene i.

Så kan man, som fru Birthe Rønn Hornbech også har været inde på, sige: På hvilken måde henvender man sig i den her slags tilfælde? Det kan jo godt være, at den måde, man henvender sig på, legitimerer sig på, er det afgørende, og ikke så meget, om det er en retskendelse, man har fået.

Anderledes forholder det sig naturligvis, hvis der foreligger en konkret mistanke om et strafbart forhold. Så kan myndighederne ikke anvende de bestemmelser, vi her taler om. I sådanne tilfælde må sagen overgives til politiet, der herefter om nødvendigt må anvende retsplejelovens regler om ransagning m.v., og det ville jo så give mulighed for domstolskontrollen.

Der skal imidlertid ikke være tvivl om, at en fravigelse af grundlovens hovedregel om retskendelse efter regeringens opfattelse kun bør finde sted, når der foreligger et særligt behov herfor, og det ville typisk kun være tilfældet,